

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Sluis

CC:

Gabrielle Naeije, Richard Schriemer en Jeroen Koppert

Onderwerp: Reactie en advies RMDO i.s.m. de Koepel Zorg en Welzijn op 'Scenario's Visiedocument Krachtig Verbonden' en 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020'
Portefeuillehouder, wethouder mevr. M. Poissonnier.

Datum: 8 juni 2020

Geacht College,

Met deze brief en bijlage geeft de Raad voor Maatschappelijke en Demografische Ontwikkeling (RMDO), i.s.m. de Koepel Zorg en Welzijn, haar eerste reactie en advies m.b.t. het Sociaal Domein op het op 18 mei gepresenteerde document 'Scenario's visiedocument Krachtig Verbonden' en het door u op 29 mei 2020 gepresenteerde document 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020', als een uitvoerige uitgewerkte aanvulling op het eerste document.

Wij rekenen erop dat u deze reacties en adviezen ziet als een tussenstap in het volledige werkproces dat samen met stakeholders is opgezet in het kader van de volledige herziening van het Visiedocument Krachtig Verbonden 2020 - 2024. De RMDO gaat er conform de Verordening vanuit ook hierna tijdig te worden betrokken en te blijven in de verdere uitwerking van deze voorgestelde scenario's in beleidsvoorstellen en -plannen.

Voordat echter op de specifiek voorgestelde scenario's wordt ingegaan heeft de RMDO behoefte een aantal algemene opmerkingen vooraf te maken.

In de eerste plaats is er, gelet op alle extra werkdrukke i.v.m. de Coronacrisis, waardering voor de uitgebreide, uitgewerkte en onderbouwde 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020', als een aanvullend document in relatie tot 'Scenario's Visiedocument Krachtig Verbonden', dat 18 mei aan alle relevante stakeholders werd gepresenteerd met het verzoek voor 16 juni te reageren.

Maar ten tweede en gelet op het toch al relatief korte tijdsfad voor reacties en advies op het 18 mei ontvangen document 'Scenario's Visiedocument Krachtig Verbonden', werden wij als RMDO zeer onaangenaam verrast door het feit dat het uitgewerkte document 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020' hier op 29 mei tussendoor werd gepresenteerd, met het verzoek hierop te reageren voor 10 juni. Een document van 99 pagina's opgezet in een andere indeling en structuur dan het eerste document met daarbij het verzoek te reageren en adviseren binnen acht werkdagen.

Een verzoek en werkwijze die haaks staat op de in de RMDO Verordening vastgelegde procedures en zeker niet ten goede komt aan de kwaliteit van onze reactie en adviezen.

De RMDO is onder deze beperkende omstandigheden genoodzaakt geweest in onze reactie door te werken op het document van 18 mei 'Scenario's Visiedocument Krachtig Verbonden'. Binnen de beschikbaar gestelde reactietijd, kon dit document uitgebreid worden besproken met de leden van de RMDO Koepel Zorg en Welzijn.

Na de onverwachte verschijning van het tweede uitgebreide document m.b.t. het Sociaal Domein op 29 mei met een reactietijd van acht dagen, was deze plenaire werkwijze niet meer mogelijk.

De RMDO vraagt uw aandacht en respect voor de beperkingen die een gremium als de Koepel Zorg en Welzijn met zich mee brengt. Behalve de bijzondere omstandigheden van de Coronacrisis, zijn de leden doorgaans werknemers, die vrijwillig in eigen vrije tijd de moeite nemen zich over gemeentelijke beleidsvoornemens te buigen. Deze mensen zijn dus niet 1.2.3. oproepbaar en beschikbaar. Het nu opgelegde korte tijdsplan maakte het praktisch onmogelijk om de scenario's en teksten plenair te behandelen en te bespreken.

Met behulp van e-mail reacties en het specifiek benaderen van (ervarings)deskundigen heeft de RMDO zoveel mogelijk informatie verzameld en beoordeeld om binnen de korte tijd van acht werkdagen toch zo goed als mogelijk een integrale reactie en advies te geven op de documenten van 18 mei, 'Scenario's visiedocument Krachtig Verbonden' en die van 29 mei 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020'.

Na deze door gebrek aan tijd onder druk gezette werkwijze, gaat de RMDO er van uit en rekenen wij erop dat in de vervolgprocessen en verdere uitwerking van de scenario's en beleidsplannen de RMDO wel tijdig wordt geïnformeerd en voldoende tijd krijgt om inhoudelijk tot goede reacties en adviezen te kunnen komen voor zo'n belangrijk beleidsdomein.

Zeker als het criterium kwaliteit door beide partijen als belangrijk wordt beschouwd. De RMDO is zeer te spreken over het gegeven dat kwaliteit op nummer 1 staat bij de criteria/afwegingskaders waarvoor het College heeft gekozen, maar het moet dan ook mogelijk worden gemaakt er invulling aan te kunnen geven.

De RMDO gaat ervan uit dat het hier een uitzonderlijke situatie en samenloop van omstandigheden betrof en dit in het vervolgproces niet meer zal voorkomen.

Tot slot wijzen wij u erop dat als algemene invalshoek van waaruit de RMDO en de Koepel Zorg en Welzijn beide documenten heeft gelezen en bestudeerd, zelfredzaamheid en leefbaarheid in de kernen, voor de RMDO gelden als hoogste prioriteit en leidend zijn in onze beoordeling.

Hieronder volgen nu inhoudelijke reacties en adviezen op de voor de RMDO en de Koepel Zorg en Welzijn relevante beleidshoofdstukken uit 'Scenario's Visiedocument Krachtig Verbonden' en 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020'.

Hoofdstuk 7. SAMENKRACHT = Scenario Beleidsplan Sociaal Domein hoofdstuk 3.1

7.2 Sociaal-culturele accommodaties: (dorpshuis functie alle kernen, multifunctionele accommodaties en sportaccommodaties)

De RMDO begrijpt en ondersteunt het voorgestelde scenario, maar meent wel dat sport-, culturele en sociale voorzieningen en basisscholen in samenspraak en samenwerking met stads- en dorpsraden en betrokken ouders op basis van haalbaarheid/uitvoerbaarheid en betaalbaarheid zo lang mogelijk in alle kernen open worden gehouden. Een gefaseerde

aanpak en geleidelijk de sportaccommodaties en basisscholen concentreren in de vijf grotere kernen heeft onze nadrukkelijke voorkeur.

7.3 Sociaal-culturele activiteiten

De RMDO onderschrijft de keuze voor Scenario 3, maar we missen in het hele scenario de behoefte en afstemming met en draagvlak en betrokkenheid onder de bewoners, initiatiefnemers en stads- en dorpsraden. Deze zouden ons inziens leidend moeten zijn. Vanzelfsprekend kan bij de facilitering en subsidiëring van activiteiten rekening worden gehouden met voldoende afwisseling en diversiteit t.o.v. overige activiteiten in de gemeente. Elke kern een eigen braderie of rommelmarkt subsidiëren bewerkstelligt geen diversiteit en is ook geen wezenlijke bijdrage aan de leefbaarheid of de aantrekkelijkheid voor toeristen, tenzij dit met eigen vrijwilligers en financiële middelen wordt georganiseerd.

7.4 Welzijnswerk – Ondersteuning vrijwilligers = Sociaal domein 2.1.1

De RMDO ondersteunt de keuze voor scenario 1. Wij menen echter wel dat de nadruk zou moeten liggen bij het actief ondersteunen van alle verschillende soorten vrijwilligers en dat dit een aandachtspunt is wat ons inziens veel beter moet worden uitgewerkt en gespecificeerd.

Opbouwwerk = Sociaal domein 2.1.5

De RMDO kan zich vinden in de keuze voor scenario 1, met de klemtoon op een duidelijk aanspreekpunt en duidelijke en regelmatige communicatie.

Sociale kaart = Sociaal domein 2.1.6

De RMDO wijst erop dat bij de lancering van de eerste uitgave van de Sociale Kaart, de communicatie hierover nooit goed is uitgevoerd en opgevolgd, zodat niemand van het bestaan op de hoogte is, tenzij je bewust op zoek gaat op de gemeentelijke website. De RMDO meent dat dit alsnog goed moet worden opgepakt.

Maatschappelijk werk = Sociaal domein 2.2

De RMDO wacht verdere uitwerking van de keuze voor scenario 1 af, met die opmerking dat helderheid en duidelijkheid dient te worden verschaft over de lijnen binnen de gemeentelijke organisatie.

7.5 Welzijnswerk – Ondersteuning mantelzorg = Sociaal domein 2.1.4

Verwijzend naar de Nota Mantelzorg van maart dit jaar spreekt scenario 1 dit volledig tegen en zou een radicale wijziging betekenen van het huidige beleid. De RMDO is van mening dat Scenario 2 de logische keuze is en meer in lijn met het eerder eind maart 2020 specifiek aan het College uitgebrachte RMDO advies op de Nota Mantelzorg (zie bijlage), waarop overigens nog geen reactie is ontvangen.

7.6 Welzijnswerk – Jeugd- en jongerenwerk

Parafaserend: “Waar hebben we mee te maken? In het coalitieakkoord wordt de wens uitgesproken voor specifiek jeugd- en *ouderenwerk*. Uitgangspunt is .... dat initiatieven van onderop/ uit de samenleving komen”.

Vervolgens gaat deze paragraaf alleen in op het jeugd- en jongerenwerk. Waarom wordt er niets gezegd over ouderenwerk? Een groep die in de komende decennia een steeds groter

aandeel van de bevolkingssamenstelling uitmaakt. Dit is derhalve van zo'n groot belang, dat niet slechts curatief, maar juist preventief optreden met als doel de kwaliteit van het ouder worden te vergroten een leidraad zou moeten zijn. Bewezen is dat het bevorderen van een gezonde leefstijl voor deze groep daaraan bijdraagt. En werkt tevens kostenbesparend in de zorg. De RMDO vraagt de gemeente nadrukkelijk daarop beleid te ontwikkelen.

Aangaande de gekozen scenario's voor jeugd- en jongerenwerk, kan de RMDO deze ondersteunen, maar ziet een nadere uitwerking met belangstelling tegemoet.

7.7 Toegankelijkheid

De RMDO begrijpt de door het college voorgestelde keuzes, maar zou extra aandacht kunnen geven en moeten stimuleren dat vanuit het ambitieniveau in scenario 2, de keuze wordt gemaakt een directe verbinding naar recreatie en toerisme te maken. Kwaliteit/gastvrijheid en toegankelijkheid kunnen in goede publiek private samenwerking ook in het toerisme worden nagestreefd.

Wat de rol van gemeente betreft kunnen we ons vinden in scenario 1 met dien verstande dat derde partijen worden gewezen op het door Nederland en de gemeente ondertekende VN-verdrag in dezen en dat gestelde randvoorwaarden worden gecontroleerd en gehandhaafd.

8. Ondersteuning en Begeleiding

8.1 Sturingsvisie

De RMDO kan zich vinden in en ondersteunt het door het college voorgestelde scenario

9. PARTICIPATIEWET/ WERK & INKOMEN

9.1 Tegenprestatie

De RMDO kan zich volledig vinden in het voornemen mensen die langdurig in een uitkeringssituatie zitten hiervoor een verplichte tegenprestatie te vragen. Dit bevordert het zelfbeeld en de waardering van deze mensen en kan de kansen tot het toetreden tot een reguliere baan op de arbeidsmarkt verhogen.

Natuurlijk zal hierbij rekening moeten worden gehouden met specifieke individuele omstandigheden, zoals bijvoorbeeld iemand die zeven dagen in de week mantelzorg geeft.

9.2 Re-integratie/ Werkgeversbenadering

Welke instantie deze activiteiten ook gaat uitvoeren, de vestiging van het WSP Terneuzen is voor deze doelgroep vaak op te grote afstand. Kan er bijvoorbeeld voor de cliënten een wekelijks spreekuur worden geregeld in Oostburg? Zijn de bemiddelaars goed ingevoerd en volledig op de hoogte van de West Zeeuws Vlaamse arbeidsmarkt en hebben zij goede en voldoende contacten met potentiële werkgevers? De RMDO begrijpt de benadering en de keuze voor het scenario, maar bepleit voor de bewoners die o.a. volledig afhankelijk zijn van het OV een meer centraal gelegen loketfunctie binnen de gemeentegrenzen te openen.

9.3 Minimabeleid

De RMDO ondersteunt het college in de voorgestelde keuze voor scenario 2.

10. ONDERWIJSONDERSTEUNING EN LEERLINGZAKEN = Sociaal domein hoofdstuk 7.

10.1 Onderwijsachterstandenbeleid = Sociaal domein 7.1

De RMDO kan zich volledig vinden in de keuze om de kinderopvang ruimer open te stellen dan alleen voor risicoleerlingen. Ook bepleiten wij te onderzoeken of de kosten voor kinderopvang in Nederland gelijk kunnen worden getrokken met die in Vlaanderen, zodat het financiële concurrentievoordeel voor Vlaanderen wegvalt. Ook stellen wij voor hierin gezamenlijk op te trekken met de gemeenten Terneuzen en Hulst en met deze gemeenten hetzelfde beleid en strategie te voeren.

10.2 Leerlingenzorg en-begeleiding = Sociaal domein 7.2

De RMDO is het eens met het voorgestelde scenario 2.

10.3 Leerlingenvervoer = Sociaal domein 7.3

De RMDO is het eens met het voorgestelde scenario 2, zolang dit geen extra financiële gevolgen heeft voor ouders of onnodige belasting voor leerlingen geeft.

10.4 Scholierenvervoer = Sociaal domein 7.4

De RMDO is het eens met het voorgestelde scenario 3, zolang dit geen extra financiële gevolgen heeft voor ouders of onnodige belasting voor leerlingen.

7.5 Beleidsplan Sociaal Domein: Leerplicht

De RMDO is het eens met het voorgestelde scenario 2.

11. MAATWERKVOORZIENING WMO

De voorgestelde scenario's zijn sterk afhankelijk van het te kiezen kernenbeleid van de gemeente. Ervan uitgaande dat langer thuis kunnen blijven wonen met behulp van specifieke voorzieningen en tevens bewerkstelligen dat de leefbaarheid in de kernen de insteek is, vormen deze twee uitgangspunten de rode draad voor alle volgende onderdelen.

11.1 Huishoudelijke verzorging = Sociaal domein 6.2

De combinatie van het tweede en derde scenario spreekt de RMDO het meest aan, omdat het ruimte geeft voor ontschotting en flexibiliteit, waarbij zelfstandig wonen en de regie een belangrijke plaats in neemt.

11.2 Vervoersvoorzieningen = Sociaal domein 6.4

De RMDO ondersteunt de keuze voor een scenario waarbij kritisch wordt gekeken naar de inzet en noodzakelijkheid van o.a. een scootmobiel, maar waarbij de meerwaarde en mogelijkheden van zelfstandig (blijven) wonen niet uit het oog worden verloren.

11.3 Collectief vraagafhankelijk vervoer = Sociaal domein 6.5

De RMDO ondersteunt het voorgestelde scenario 3, terug te vinden in het document Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020, waar dit meer specifiek wordt toegelicht.

11.4 Extramurale begeleiding = Sociaal domein 6.6

De RMDO meent dat voor het kunnen kiezen van een scenario er eerst gepast beleid wordt voorgesteld. Er ook heldere doelen worden geformuleerd, waarbij de regiefunctie duidelijk

is, zodat een goede monitoring van de doelen en evaluatie hiervan kan worden uitgevoerd. Zodra voor extramurale begeleiding een beleidsvoorstel wordt opgesteld, is de RMDO in staat hierover een adviesuitspraak te doen.

11.5 Dagbesteding = Sociaal domein 6.7

Ook hier meent de RMDO dat er eerst een beleid wordt voorgesteld nadat het populatieonderzoek is uitgevoerd, op basis hiervan kunnen de nu gepresenteerde scenario's meer worden beoordeeld.

Arbeidsmatige dagbesteding, m.b.t. arbeidsmatige ondersteuning kunnen wij het voorgestelde scenario 2 ondersteunen.

Respijtzorg/dagbesteding

De RMDO ziet respijtzorg als een individuele voorziening die maatwerk vereist. Dat blijkt niet uit de voorgestelde scenario's in tegenstelling tot de benadering van arbeidsmatige dagbesteding, die wel als een algemene voorziening kan worden gezien. Respijtzorg wordt gegeven om de mantelzorger van zijn/haar zorg te verlichten. Dit kan zeer intensief zijn, maar kan ook incidenteel, door bijvoorbeeld een boodschap te doen. Daarom is maatwerk hierbij een vereiste randvoorwaarde.

Ook *Sociale ontmoeting* heeft een belangrijke plaats in het kader van de dagbesteding van de in aanmerking komende doelgroep, maar ook binnen de gemeente om de leefbaarheid in de kernen te ondersteunen. Deze behoefte vanuit het Welzijnswerk faciliteren en lokaal te stimuleren e.d. lijkt de RMDO een prima benadering.

12. Maatwerkvoorziening jeugd = Sociaal domein hoofdstuk 9 Jeugd en jeugdzorg

Het College stelt voor om de algemene voorziening te vergroten, d.w.z. veel zelf te doen als gemeente, om geïndiceerde hulp zoveel mogelijk te voorkomen. Dit past in het streven "lichte zorg ter voorkoming van zwaardere zorg". De RMDO lijkt dit een goede keuze en het biedt controle mogelijkheden. Nu hoort de RMDO dat voor sommige cliënten in de praktijk nogal eens zaken worden uitbesteed, die niet goed worden opgepakt, met als gevolg dat de cliënt niet de hulp krijgt die nodig is.

Ook voor de toegang tot de jeugdzorg wordt voorgesteld zoveel mogelijk in eigen hand houden, mede gelet op de kosten die b.v. Intervence hiervoor in rekening brengt. In eigen beheer zou dat een verschil kunnen maken van ca. € 80,- per uur.

Probleem is echter wel dat bij eigen beheer van de gemeente, deze zowel de indicatie stelt, de zorg levert en de zorg betaalt. Dit kan tot gevolg hebben dat het geld zou kunnen bepalen hoe iemands indicatie er uit gaat zien, dus ook hoeveel zorg iemand krijgt. Voor de RMDO is dat een belangrijk punt van aandacht. Op papier zijn die rollen goed te scheiden, maar er zullen waarborgen moeten zijn om die scheiding in de praktijk ook te realiseren en te behouden. Terecht wordt er gesteld dat hiervoor nog nader onderzoek nodig is.

De RMDO is hier onzeker over en vraagt – gezien de noodzakelijke bezuinigingen in het Sociaal Domein - aandacht voor de grote verleiding om het geld sturend te laten zijn.

Er wordt in onze visie gelukkig wel aangegeven dat een indicatiestelling gebeurt in nauw overleg met onderwijs, huisarts, basis GGZ en andere partners, en dat zien wij als een positief signaal. Wellicht kan een heldere beschrijving en bekendmaking van de processen en de procedures van beroep tegen de beschikkingen hierin een goede waarborg geven voor de rechtszekerheid van de client.

Versterken van de toegang tot geïndiceerde Jeugdzorg

De RMDO leest hier bepaalde verwoordingen over zorgboerderijen waar vragen bij kunnen worden gesteld (blz. 93). "Mensen zouden daar te lang kunnen zitten, zou niet zo nodig zijn, etc. etc." Wel wordt erkend dat voor mensen met een beperking die noodzaak er wel kan zijn. De RMDO vraagt zich af waarom dit onderscheid wordt gemaakt. Wij menen dat iemand niet zomaar op een zorgboerderij beland en in dat geval die persoon een beperking heeft, van welke aard dan ook. Een verstandelijke beperking geneest niet, maar ook iemand met een stoornis in het autisme-spectrum draagt die stoornis zijn of haar hele leven mee.

Er kunnen zich wel verbeteringen ontwikkelen, waardoor iemand begeleid zelfstandig zou kunnen gaan wonen. Maar dan dringen zich vragen op als hoe dan en waar? Is er voldoende huisvesting in onze gemeente?

De RMDO is het wel eens met het voornemen om - voor cliënten voor wie dat haalbaar is - heldere doelen te formuleren, die indien mogelijk kunnen leiden naar een opleiding en betaald werk. Ook mensen met gedragsproblemen mogen ons inziens uitgedaagd worden om iets te bereiken.

Algemeen samenvattend menen wij dat wanneer de gemeente zoveel mogelijk in eigen hand wil houden, er dan ook voldoende kennis aanwezig moet zijn. Een structureel budget voor vermeerdering van kennis en levenslang leren is dan noodzakelijk. Alleen met verstand van zaken en met het belang van de client als uitgangspunt, kun je begrijpen en helpen.

13. Volksgezondheid en Sport = Sociaal domein hoofdstuk 5.

13.1 Volksgezondheid.

De RMDO bepleit voor dit hoofdstuk en deze paragraaf dat de gemeente zich richt op alle inwoners en hen aan te spreken en te motiveren om gezond te bewegen uit oogpunt van preventie. Investeren in bewegen werkt niet alleen preventief maar heeft ook direct een invloed op de algehele gezondheid en zal daardoor op de lange duur kostenbesparend werken op de ziektekosten. Vanuit deze invalshoek bepleiten wij te kiezen voor scenario 2.

Ook met betrekking tot de keuze op welke doelgroep de gemeente zich wil richten, bepleiten wij in lijn met het bovenstaande te kiezen voor scenario 1.

Ten aanzien van de paragraaf over de rol van de gemeente meent de RMDO dat scenario 4 een logische keuze is.

13.2 Sportbeleid en activering

De RMDO meent dat een afgewogen combinatie van de scenario's 1 tot en met 6 de beste uitgangspunten biedt, waarbij goed wordt gekeken naar vraag en aanbod.

Een belangrijke randvoorwaarde is dat goed overleg met alle betrokken partijen verankerd is. De RMDO is groot voorstander en pleitbezorger om in samenspraak met alle direct betrokken (sport)verenigingen, stads- en dorpsraden en andere aanbieders van sport en gezond bewegen tot de juiste keuzes te komen, die per kern verschillend kunnen zijn.

In het document 'Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein wordt de keuze echter beperkt tot de coördinatie en uitvoering van het project JOGG. Volgens de RMDO is dit veel te beperkt en beantwoordt niet aan de bovengenoemde doelstellingen, namelijk bewegen voor alle inwoners.

Sportaccommodaties

De RMDO meent dat t.a.v. sportaccommodaties in de kernen eerst en vooral wordt ingezet op samenspraak, overleg en samenwerking met stads- en dorpsraden, bestuurders van sportverenigingen en andere direct betrokkenen om gezamenlijk de instandhouding van sportaccommodaties op basis van levensvatbaarheid en betaalbaarheid te bepalen en daarna de sportaccommodaties geleidelijk te concentreren in de vijf grotere kernen.

14. TOEKOMSTIGE ZORG = Sociaal domein hoofdstuk 10

14.1 Wonen en zorg (en andere voorzieningen)

De RMDO meent dat de Kernkeuzes van scenario 2a, 2b en 2c de enige en juiste keuzes om zo de leefbaarheid en de kwaliteit van de zorg in de kernen te waarborgen. De RMDO bepleit dat minimale voorzieningen in zoveel mogelijk kernen aanwezig zijn en blijven en de criteria hiervoor ingevuld moeten worden in samenspraak met de inwoners en stads/dorpsraad van de betrokken kern.

14.2 Transformatie woningvoorraad = Sociaal domein 6.3 woonvoorziening

De RMDO is het eens met scenario 2 in het document 'Scenario's visiedocument Krachtig Verbonden' dat ons inziens verder gaande eisen stelt en beter uitpakt voor de bewoners dan het voorkeursscenario D in het document "Scenario's Beleidsplan Sociaal Domein".

14.3 Zorginfrastructuur

De RMDO is van mening dat alle vier opties van belang zijn en wij wachten met belangstelling verdere uitwerking af, waarbij wij graag betrokken worden en blijven. Gedacht kan worden aan de opzet van een werkgroep of een 'meedenk' bijeenkomst in het kader van Burgerparticipatie, waarin de gemeente, de RMDO, belangenorganisaties en betrokken zorgdeskundigen een gepaste visie op de rol van de gemeente uit kunnen brengen.

14.4 Integrale zorgcentra/ toegang tot zorg

In relatie tot de voorkeursscenario's in paragraaf 14.1 ondersteunt de RMDO de hier voorgestelde scenario's met een nadruk op de gemaakte opmerking over leefbaarheid en de kwaliteit van zorg.

In het algemeen valt het de RMDO en de leden van de Koepel Zorg en Welzijn op dat de gemeenten weinig of geen uitspraken of voorstellen doet over of voor kwetsbare doelgroepen of specifiek inwoners met een verstandelijke of fysieke beperking, hun plaats in de samenleving, hun (levenslange) ondersteuningsvraag of hun participatie tot de arbeidsmarkt.

De RMDO adviseert bij de verdere uitwerking van de voorgestelde scenario's dit recht te zetten en zichtbaar te maken dat wordt gekozen voor een inclusieve samenleving.

Tot slot wenst de RMDO op te merken dat de voorgestelde scenario's in de hoofdstukken 11 en 14 ingrijpende gevolgen met zich mee kan brengen voor bewoners en een grote impact kunnen hebben op de betrokken kernen. Eigenlijk menen wij dat het belang van deze hoofdstukken zo groot is dat deze een meer prominente plaats in de gemeentelijke documenten zou verdienen dan nu.

Al het bovenstaande laat verder onverlet dat de RMDO conform de Verordening immer bereid is adviezen aan het College te verstrekken en tijdig betrokken wenst te worden bij beleidsvoorstellen die de komende tijd zullen worden geïnitieerd.

Hoogachtend en vriendelijke groeten,
Namens de RMDO, de voorzitters,

Matthieu Janssen
Rien Puyenbroek

RMDO Secretariaat: secretariaat.rmdo@gmail.com

Bijlage: RMDO reactie en advies Nota Mantelzorg d.d. 25 maart 2020

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders

Gemeente Sluis

CC:

Richard Schriemer, beleidsambtenaar Sociaal Domein

Onderwerp: Reactie en advies Nota Mantelzorg 2020 – 2024 gemeente Sluis.
Portefeuillehouder, wethouder mevr. Poissonnier.

Datum: 25 maart 2020

Geachte wethouder mevr. M. Poissonnier, geacht College,

De Raad voor Maatschappelijke en Demografische Ontwikkeling (RMDO) wil door middel van deze brief een reactie en advies uitbrengen op de door uw gepresenteerde Nota Mantelzorg 2020-2024 van en voor de gemeente Sluis.

Voor het opstellen van deze brief zijn reacties gevraagd en gesprekken gevoerd met de leden van de RMDO Koepel Zorg. In deze brief met advies treft u daarvan de samenvatting en de visie van de leden van de Koepel, aangevuld met die van de leden van de RMDO.

In het algemeen kan worden gesteld dat er overwegend positief op de inhoud van de Nota is gereageerd. Ook wordt gesteld dat de leden blij zijn dat er nu nieuwe uitvoerige Nota is voorgelegd, maar tegelijkertijd zijn de leden van mening dat er veel aspecten nog niet zijn benoemd en er daardoor nog veel onduidelijkheid blijft bestaan. Per onderwerp zijn de volgende reacties en adviezen geformuleerd.

Rol van de gemeente

De RMDO en de leden van de Koepel Zorg menen dat op een aantal zaken de rol van de gemeente onduidelijk is en blijft.

- Zo is er in de Nota sprake van meer samenwerking met externe partijen die ook mantelzorg aanbieden. Aan welke partijen moet dan worden gedacht? Is hierbij ook sprake van commerciële bedrijven of zijn er nog andere partijen in beeld? Zo ja, dan welke? En vervolgens de vraag, wie heeft dan de regie en coördinatie in handen?

In de visie van de RMDO is en blijft dit in handen van de gemeente, die toch de verantwoordelijkheid draagt als het gaat om zorg voor haar burgers. De spelregels zullen in onze visie door de gemeente in overleg met direct betrokkenen moeten worden afgesproken en opgesteld. Vervolgens goed moeten worden gecontroleerd op de naleving ervan. Ook zal de gemeente er op moeten toezien dat het voor een ieder toegankelijk en betaalbaar blijft.

RMDO advies: Duidelijkheid verschaffen over wie externe partijen zijn en hoe de voorwaarden voor samenwerking met deze wordt vastgelegd en gecontroleerd.

- **De mantelzorger beter betrekken bij de regie**

In onze brief van 5 november 2018, waarin de RMDO heeft gereageerd op en geadviseerd over het Beleidsplan Mantelzorg 2019-2026 van de gemeente, maakte de RMDO opmerkingen over de regie en betrokkenheid van de mantelzorger zelf, op keukentafel niveau.

De RMDO stelt dat het niet alleen wenselijk zou zijn, maar adviseert zelfs dringend dat naast de zorgvrager ook de mantelzorger betrokken is bij het opstellen van zorgplan. Het initiatief hiervoor kan genomen worden door de opbouwwerker, HA, POH of een multidisciplinair team zoals in de pilot Breskens wordt uitgevoerd. Uitvoering van dit advies komt ten goede van de zorgvrager én van de mantelzorger.

Ook meent de RMDO dat in de huidige tekst van de Nota ook voor dit aspect nog niet duidelijk is wie nu het totale overzicht houdt.

RMDO advies: Betrek mantelzorger bij opstellen zorgplan op keukentafel niveau en benoem duidelijk wie verantwoordelijk is voor totaal toezicht op en coördinatie van het opgestelde zorgplan.

- **Respijt Zorg (on)mogelijkheden en oog voor overbelasting mantelzorg**

De Nota stelt dat er een grote behoefte aan respijt zorg is. De RMDO onderschrijft dit volkomen en uit de reactie van de leden van Koepel Zorg blijkt dat de nood hoog is! De Nota stelt vervolgens dat in samenspraak met andere partijen zal worden gekeken hoe dit kan worden opgepakt en vorm kan worden gegeven.

De RMDO vraagt zich dan af aan welke partijen moet worden gedacht en op welke termijn hierover met de doelgroepen, maar ook de leden van de Koepel Zorg over zal worden gesproken? Vragen over de kosten, of het niet te duur wordt of te afhankelijk van zorgverzekeraars, zijn nog niet beantwoord. Waar halen we de toch al schaarse vrijwilligers vandaan en is er ook oog en aandacht voor structurele kortdurende respijtzorg?

RMDO advies: Onderkendend dat de nood aan respijtzorg groot is, adviseert de RMDO snel met beoogde partijen en doelgroepen, maar ook de Koepel Zorg, in gesprek te gaan en alle aspecten van haalbaarheid en betaalbaarheid te bespreken en zo snel mogelijk uit te voeren.

- **Communicatie kan een stuk beter**

Goede en zeer regelmatige gemeentelijke Communicatie blijft voor de RMDO een voortdurend terugkerend aandachtspunt. Dit geldt zeker ook voor het onderwerp Mantelzorg.

Het voortdurend opnieuw en bij herhaling bij de beoogde doelgroepen onder de aandacht brengen van de vele aspecten van Mantelzorg en dat in begrijpelijke taal is van groot en essentieel belang. Ook het publiceren of bekend maken van positieve ervaringen en belevenissen, zogenaamde “success story’s” en positieve “testimonials” kunnen zowel voor de zorgvrager als de mantelzorger een grote positieve invloed hebben, maar zeker ook bij het werven van nieuwe vrijwilligers. Via de gemeentelijke website, het ZVA, Radio/TV Scheldemond, Rondje West e.a. beschikt de gemeente over voldoende kanalen om de informatie over te brengen. Ook mondeling door de Buurtcoaches of contacten met Stads- en Dorpsraden kan informatie worden verspreid of communicatie worden gevoerd.

In de nu gepresenteerde Nota wordt communicatie wel benoemd maar is niet duidelijk hoe de gemeente meer mantelzorgers wil bereiken. Ook ontbreken de evaluatie en de

evaluatiecriteria om na verloop van tijd te kunnen beoordelen hoe het beleid in de praktijk wordt gebracht en ervaren.

RMDO advies: Neem het aspect van voortdurende communicatie met de doelgroepen, maar ook te werven vrijwilligers zeer serieus. Maak zichtbaar en hoorbaar dat de gemeente Mantelzorg als een zeer belangrijk onderwerp benadert en de samenwerking met alle betrokken partijen zoekt.

Financiën

Tot slot moeten de RMDO en de leden van de Koepel Zorg helaas opnieuw vaststellen dat zowel in de eerste als nu in de tweede versie van de Nota Mantelzorg een duidelijk financieel overzicht ontbreekt.

RMDO advies: Vanwege inzicht en transparantie adviseert de RMDO een duidelijk financieel overzicht aangaande de Nota Mantelzorg op te nemen en bekend te maken.

Met het bovenstaande heeft de RMDO samen met de leden van de Koepel Zorg en Welzijn getracht u zo goed mogelijk te adviseren m.b.t. de verdere uitwerking en uitvoering van de Nota Mantelzorg. Het spreekt voor zich dat de RMDO immer bereid is, mits de ontwikkelingen rond het Covid19 virus dit (on)mogelijk maken, over dit advies in gesprek te treden met de verantwoordelijke portefeuillehouder en de contactambtenaar Sociaal Domein om de nodige toelichting of uitleg te geven.

Vertrouwende u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd, kijken wij met belangstelling uit naar uw antwoord.

Hoogachtend en vriendelijke groeten,
Namens de RMDO, de voorzitters,

Matthieu Janssen
Rien Puyenbroek

RMDO Secretariaat: secretariaat.rmdo@gmail.com